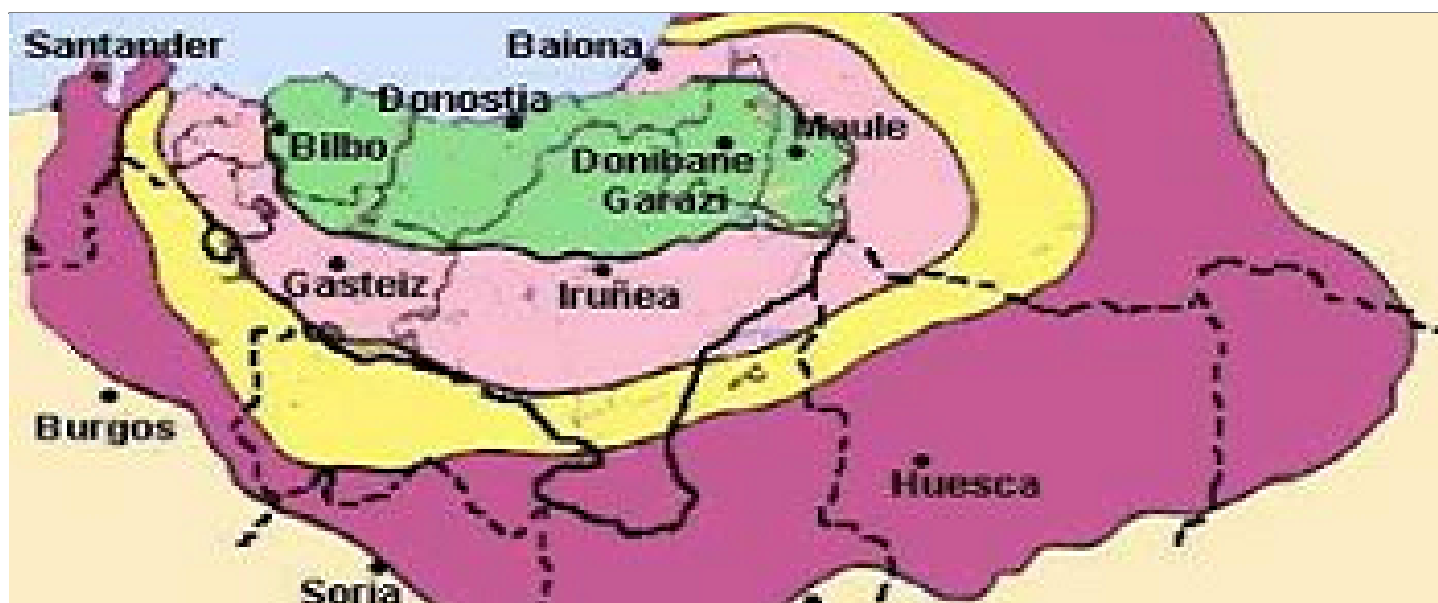

Quan els moros eren els bascos

Autor: Josep Maria Poch

Data de publicació: 13-04-2021

A ran de la publicació al nostre web de l'article d'en Jordi Bilbeny «Quan els moros no eren musulmans», hem rebut el testimoniatge d'En Josep Maria Poch, que recull, de la tradició familiar aragonesa, que els moros eren els bascos. Reproduïm aquí aquesta vivència oral, per la importància que té a l'hora d'ajudar-nos a entendre que els moros dels temps pretèrits no tenien res a veure amb els musulmans, sinó amb els bascos antics.

Al meu pare, que és d'un poble d'Aragó proper a Navarra, els avis sempre li deien que els moros eren els bascos.

El meu avi es deia Teodoro Río Laburta i era pastor de mules, ovelles, cabres... Vivía a Ayerbe, però es movia moltíssim per Uncastillo, Sos del Rey Católico y Sádada, fins creuar la frontera amb França constantment amb els animals i per altres feines rurals.

La meva àvia era castellana, però, un cop va morir el seu marit, es va traslladar a Sabiñánigo amb els seus altres fills: José, Ricardo (el Moro) i Jesús (el meu pare). A En Ricardo li deien «el Moro» perquè va fer la mili a Ifni i es va quedar morè per tota la vida. Res a veure amb les coves de moros i mores, però obríem les converses gràcies a aquesta anècdota.

A prop de Sabiñánigo existeix la Torre del Moro, el Río Moro i el Barranco del Moro. I molts dies, parlant amb els oncles-avis de la família Laburta, un d'aquests avis li havia explicat que allà on hi havia coves de mores, barrancs de moros, etc., eren llocs de bascos. Llocs sagrats importants pels antics pastors bascos (penseu que aquesta gent no sabia llegir).

Els germans Río amb l'oncle Río Laburta, el cosí Navarro Río Laburta i el cosí Navarro Río al poble d'Ayerbe, a l'Aragó

Un altre cop, visitant Sos del Rey Católico, ens va sortir un altre avi de la família. Jo tenia 8 anys. Parlant amb el meu oncle Ricardo, a qui li dèiem «el Moro» de malnom, arran d'això l'avi ens va deixar anar quelcom així com: «¡Que los moros de las Navas no eran moros, que eran vascuences!».

Vam parlar de mores, que allà són com éssers mitològics, com bruixes sanadores que feien aquelarres (literal). Jo, en aquella època, era un nen i tampoc no me n'assabentava gaire. Però me'n recordo, d'això i del Hombre Grandizo, que és un altre mite aragonès d'un gegant pastor amb males puges.

Josep Maria Poch

Ricardo «el Moro» fent la mili a Ifni.